

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Філологічний факультет освітніх технологій

Кафедра української філології

Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

**ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ
В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Українська мова і література
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Освітня програма	Українська мова і література, англійська мова

Форма здобуття освіти	денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	III
Кількість кредитів ЄКТС	3
Форма підсумкового контролю	залік

Програма виробничої педагогічної практики з української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти для студентів II курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти філологічного факультету освітніх технологій. Спеціальність 014 Середня освіта, предметна спеціальність 014.01 Українська мова і література, освітня програма Українська мова і література, англійська мова. Форма здобуття освіти денна / Розробники: Попова О.А., Кудіна В. В. Київ: КНЛУ, 2024. 46 с.

Розробники:

Попова О.А., доцент кафедри української філології, кандидат педагогічних наук, доцент;

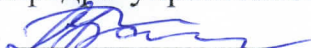
Кудіна В. В., доцент кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов, кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Рускуліс Л. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського;

Кушнір Т. І., кандидат педагогічних наук, старший учитель, учитель Українського коледжу імені В. О. Сухомлинського м. Києва;

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми завідувач кафедри української філології, доктор філологічних наук, професор Баган М.П.

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри української філології 8 серпня 2024 р., протокол № 1.

Завідувач кафедри:

Мирослава БАГАН

СХВАЛЕНО на засіданні вченої ради філологічного факультету освітніх технологій 19 серпня, протокол № 1.

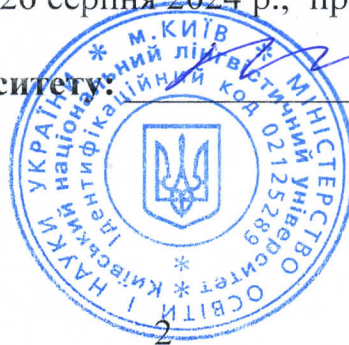
Голова вченої ради факультету

Марія ПИСАНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні вченої ради Київського національного лінгвістичного університету 26 серпня 2024 р., протокол № 2.

Голова вченої ради Університету:

Роман ВАСЬКО

Пояснювальна записка

Реформування сучасної освіти передбачає не лише оновлення змісту навчання, а й застосування нових технологій і підходів, що дозволяють здійснювати освітній процес на новому якісному рівні (або в нових умовах онлайн-навчання з використанням дистанційних технологій).

З урахуванням компетентнісного підходу метою професійної підготовки майбутніх учителів-філологів є набуття досвіду педагогічної діяльності в умовах, максимально наближених до практичної роботи вчителя. Мається на увазі оволодіння методами формування навичок самостійної роботи, не лише засвоєння певного обсягу теоретичних знань, вироблення умінь і навичок здійснення навчальної діяльності, а й здатності застосовувати їх в нестандартних умовах, вміння швидко й професійно реагувати в ситуаціях безперервної викладацької діяльності.

Виробнича педагогічна практика з української мови і літератури є завершальним етапом у підготовці студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти до професійної діяльності. Саме практика стає також підґрунтям для оволодіння методами дослідження, коли студент вчиться розв'язувати складні завдання, самостійно приймати рішення, спостерігати, накопичувати або створювати навчальний матеріал, або конструювати виховний захід.

Передумовами для проходження виробничої педагогічної практики є системне вивчення теоретичного матеріалу на лекційних заняттях, вироблення умінь і навичок здійснення навчальної діяльності на практичних заняттях відповідно до освітньо-професійної програми і кваліфікаційних вимог. Виконання практичних завдань, моделювання ситуацій, наближених до роботи вчителя, сприятимуть легшому виконанню обов'язків учителя під час педагогічної практики студентів. Крім того, виробничій педагогічній практиці з української мови і літератури передують навчальна практика з української мови і літератури.

Вимоги до баз практики. Заклади загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) мають відповідати таким основним критеріям:

- мати ліцензійну потужність класів і паралелей основної і старшої школи, таку кадрову й організаційну спроможність закладу, щоб забезпечити кожному студенту-практиканту можливість викладання української мови і літератури в одному класі (за розкладом уроків основних учителів), а також виконання функцій класного керівника;
- відповідне забезпечення матеріально-технічної бази, що уможливорює активне використання сучасних інтерактивних технологій, мультимедійної апаратури, проєкторів, смарт-дошок тощо;
- наявність потужного педагогічного колективу, досвід роботи якого, методична обізнаність, рівень володіння методами, технологіями, прийомами роботи на уроках української мови і літератури можуть презентувати весь спектр методичних родзинок, педагогічного експромту, найкращого презентативного досвіду українських учителів;

- відповідність вимогам до сучасного закладу освіти, а саме: співпраця педагогічного колективу, батьківської громади, учнівської аудиторії, створення єдиного освітнього простору, що може слугувати зразком взаємодії різних сфер освітнього закладу.

Виробнича педагогічна практика з української мови і літератури проходить на базі таких ЗЗСО:

1. Київська гімназія східних мов №1;
2. Ліцей № 272 "Український колеж імені В. О. Сухомлинського" м. Києва;
3. Скандинавська гімназія м. Києва;
4. Спеціалізована школа І–ІІІ ступенів з поглибленим вивченням англійської мови № 15 м. Києва;
5. Гімназія № 32 «Успіх» м. Києва;
6. Гімназія № 48 м. Києва;
7. Спеціалізована школа І–ІІІ ступенів № 49 з поглибленим вивченням французької мови м. Києва;
8. Печерська гімназія № 75 м. Києва;
9. Кловський ліцей № 77 м. Києва;
10. Спеціалізована школа І–ІІІ ступенів з поглибленим вивченням іноземних мов № 89 м. Києва;
11. Спеціалізована школа І–ІІІ ступенів з поглибленим вивченням французької мови № 110 імені К. Гапоненка м. Києва;
12. Спеціалізована школа І–ІІІ ступенів з поглибленим вивченням іноземних мов № 112 імені Т. Г. Шевченка м. Києва;
13. Гімназія № 117 імені Лесі Українки з поглибленим вивченням іноземних мов м. Києва;
14. Романо-германська гімназія № 123 м. Києва;
15. Навчально-виховний комплекс № 176 (спеціалізована школа І ступеня з поглибленим вивченням іспанської мови – суспільно-гуманітарна гімназія) м. Києва та інші.

Метою виробничої педагогічної практики студентів другого (магістерського) рівня денної форми здобуття освіти є оволодіння сучасними методами, формами та засобами викладання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти, формування в них основ методичної теорії, професійних навичок та умінь для розв'язання конкретних методичних завдань в умовах реального освітнього процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. Отже, виробнича педагогічна практика студентів IV курсу спрямована на озброєння їх комплексом компетентностей, необхідних для здійснення всіх видів освітньої роботи в закладі загальної середньої освіти.

Завдання (навчальні цілі) виробничої педагогічної практики полягають в формуванні у студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти низки компетентностей, а саме:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні завдання й проблеми в освітній галузі із застосуванням загальних психолого-педагогічних теорій, методів навчання української мови і літератури, англійської мови, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).

ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ЗК 5. Здатність до критичного мислення, генерування нових ідей (креативність), виявлення та розв'язання проблем; ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

ЗК 6. Здатність здійснювати дослідницьку діяльність з дотриманням принципів академічної доброчесності з метою отримання нових знань шляхом застосування методів наукового пізнання, творчого підходу до постановки цілей, планування, прийняття рішень, аналізу та оцінки результатів дослідницької діяльності (дослідницька компетентність).

ЗК 7. Здатність до постійного особистісного і професійного вдосконалення і розвитку, до навчання впродовж усього життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність дотримуватися сучасних норм української й англійської мов в усному та писемному спілкуванні з урахуванням комунікативної ситуації та відповідно до етичних і моральних норм суспільства.

ФК 2. Здатність використовувати в професійному спілкуванні знання про українську й англійську мови як особливі знакові системи, їхню природу, функції, рівні та забезпечувати формування українсько- та англійськомовної комунікативної компетентності учнів.

ФК 3. Здатність виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики й культурної

епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора.

ФК 4. Здатність моделювати зміст навчання української й англійської мов та української літератури відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ФК 5. Здатність провадити інтегроване навчання; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності, критичне мислення й формувати ціннісні ставлення.

ФК 6. Здатність добирати й використовувати сучасні ефективні методики, методи, технології та засоби навчання, виховання й розвитку учнів з урахуванням індивідуальних особливостей учнів; оцінювати та здійснювати моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

ФК 7. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, шукати й критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній і науково-дослідницькій діяльності.

ФК 8. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси й застосовувати цифрові технології в освітньому процесі.

ФК 9. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки та я-ідентичності учнів; формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

ФК 10. Здатність формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність.

ФК 11. Здатність усвідомлювати власний емоційний стан і керувати ним; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати і поцінювати взаємозалежність людей у глобальному світі, ураховуючи культурні та особистісні відмінності усіх учасників освітнього процесу.

ФК 12. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно орієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі та залучення до нього батьків на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

ФК 13. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів кожного учня в освітньому процесі, а також надавати педагогічну підтримку учням з особливими освітніми потребами.

ФК 14. Здатність використовувати здоров'язберезувальні технології та організувати безпечне освітнє середовище, здійснювати профілактично-просвітницьку роботу та формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності.

ФК 15. Здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК 16. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу з української мови і літератури, англійської мови та планувати його.

ФК 17. Здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів засобами української й англійської мов, української літератури; використовувати різні види та форми навчально-пізнавальної діяльності.

ФК 18. Здатність здійснювати оцінювання та аналізувати результати навчання учнів з французької і другої іноземної мови та зарубіжної літератури, а також забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

ФК 19. Здатність обґрунтовувати, планувати та здійснювати дослідження, аналізувати й узагальнювати його результати; апробувати й оприлюднювати їх у формі наукових доповідей та публікацій, дотримуючись правил і норм академічної доброчесності; впроваджувати результати досліджень в освітній процес.

ФК 20. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі та інтегрувати інновації у власну педагогічну діяльність; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у професійній діяльності.

ФК 21. Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, керівництва тощо).

ФК 22. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності й визначати індивідуальні професійні потреби.

Програмні результати проходження виробничої педагогічної практики з української мови і літератури в ЗЗСО

ПРН 1. Здатність здійснювати усну й письмову комунікацію державною мовою під час виконання службових обов'язків та науково-дослідницької діяльності.

ПРН 2. Здатність до розуміння систем української і англійської мов, до застосовування цих мов для розв'язання комунікативних завдань в особистісній, публічній, освітній, професійній сферах.

ПРН 3. Здатність використовувати мовні засоби, підходи і стратегії розвитку комунікативних умінь учнів з української і англійської мов в освітньому процесі.

ПРН 4. Здатність характеризувати тенденції, етапи й особливості літературного процесу в Україні в різні епохи, здійснювати літературознавчий аналіз текстів різних жанрів і стилів в контексті національної та світової культури, літературних течій і напрямів, оперуючи відповідною термінологією.

ПРН 5. Здатність визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб; застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних навчальних

предметів (інтегрованих курсів) під час підготовки та проведення навчальних занять; формувати в учнів предметні й ключові компетентності, застосовувати технології розвитку критичного мислення.

ПРН 6. Здатність визначати цілі й прогнозувати результати освітнього процесу з формування предметних та ключових компетентностей учнів на різних етапах навчання, добирати та моделювати його зміст на засадах компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого підходів.

ПРН 7. Здатність планувати освітній процес, розробляти навчальні заняття з української мови, української літератури, англійської мови, інтегрованих курсів і виховні заходи різних типів, зокрема й для проведення в дистанційному або змішаному режимі, застосовувати сучасні та інноваційні технології, визначати методи і прийоми навчання; аналізувати, добирати і розробляти засоби навчання залежно від поставленої освітньої мети, враховуючи вікові та індивідуальні особливості учнів.

ПРН 8. Здатність визначати цілі та об'єкти контролю, розробляти критерії та обирати інструменти оцінювання, застосовувати різні види оцінювання, зокрема формувальне для підтримки учнів з урахуванням компетентнісного та особистісно-орієнтованого підходів, здійснювати моніторинг результатів навчання.

ПРН 9. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук інформації й критично її осмислювати, оперувати нею у професійній і науково-дослідницькій діяльності; послуговуватися відкритими електронними (цифровими) освітніми технологіями для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом, створювати та наповнювати власне е-портфоліо.

ПРН 10. Здатність застосовувати наявні й розробляти нові електронні освітні ресурси для забезпечення потреб різних форм навчання, зокрема дистанційного та змішаного, з урахуванням реалій сучасних комунікацій, освітніх потреб та індивідуальних особливостей учнів.

ПРН 11. Здатність планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та інших особливостей учнів (їхніх здібностей, інтересів, потреб, можливостей і досвіду) та мотивувати учнів до навчально-пізнавальної діяльності; складати (брати участь у складанні) індивідуальну програму розвитку та/або індивідуальний навчальний план учня (за потреби), сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії учнів.

ПРН 12. Здатність використовувати стратегії, які сприяють розвитку позитивної самооцінки та я-ідентичності учнів, а також надавати відповідні рекомендації батькам, іншим вчителям щодо застосування цих стратегій.

ПРН 13. Здатність використовувати способи самозбереження психічного здоров'я, управляти власними емоціями, конструктивно реагувати на стрес, запобігати конфліктам в освітньому процесі; взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, враховуючи культурні та особистісні відмінності, принципи недискримінації та дотримуючись етики спілкування.

ПРН 14. Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; співпрацювати з членами команди психолого-педагогічного супроводу учнів, зокрема з особливими освітніми потребами; взаємодіяти в

команді з метою підтримки учнів й адаптувати навчальні матеріали та технології навчання на основі співпраці із залученими фахівцями.

ПРН 15. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища та формувати сприятливу атмосферу в класі, що базується на взаємопідтримці між учнями, батьками та іншими вчителями; добирати або створювати засоби навчання з урахуванням індивідуальних особливостей та потреб кожного учня; залучати батьків і учнів до створення безпечного освітнього середовища.

ПРН 16. Здатність застосовувати в освітньому процесі правила безпеки життєдіяльності, вести профілактично-просвітницьку роботу для формування в учнів культури здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності.

ПРН 17. Здатність організовувати освітній процес з української мови, української літератури, англійської мови, інтегрованих курсів; застосовувати різні види і форми навчально-пізнавальної діяльності учнів з урахуванням їхніх вікових та інших індивідуальних особливостей з метою забезпечення якості освіти; здійснювати пошук нових сучасних форм організації навчання і використовувати їх у педагогічній діяльності.

ПРН 18. Здатність формувати активну й національно-свідому громадянську позицію учнів, інтерес і повагу до надбань української лінгвокультури, готовність її примножувати й пропагувати в міжкультурному спілкуванні.

ПРН 19. Здатність виявляти проблеми в освітньому процесі, ініціювати дослідження, визначати його цілі, завдання та етапи, добирати відповідні методи дослідження; організовувати, проводити експеримент та інтерпретувати його результати; готувати звіт, презентацію, доповідь, тези за результатами наукового дослідження з дотриманням академічної доброчесності; апробувати результати науково-дослідницької діяльності на науково-практичних конференціях.

ПРН 20. Здатність досліджувати освітні інновації, диференційовано та індивідуалізовано застосовувати інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання; визначати ефективність їх застосування в освітньому процесі з урахуванням потреб та інтересів учнів.

ПРН 21. Здатність визначати цілі власного професійного розвитку відповідно до потреб та інтересів; обирати види, форми, програми та суб'єкти підвищення кваліфікації з метою удосконалення фахової майстерності впродовж життя; надавати методичну підтримку іншим вчителям щодо планування та організації освітнього процесу.

ПРН 22. Здатність відстежувати зміни в системі освіти, враховувати їх у проєктуванні власної професійної діяльності; встановлювати відповідність власних професійних компетентностей чинним вимогам, виявляти сильні та слабкі сторони власної педагогічної діяльності; визначати потребу в розвитку власних компетентностей (з урахуванням освітніх інновацій, індивідуальних потреб учнів тощо).

Структура практики, вимоги до учасників освітнього процесу під час практики

Права і обов'язки практикантів

Студенти-практиканти мають право отримати максимальний обсяг інформації щодо особливостей проведення практики (термінів, переліку звітних документів за результатами практики, обов'язкових матеріалів, що будуть супровідними для визнання їхньої роботи успішною і позитивною тощо).

Керівник практики у кожному конкретному закладі загальної середньої освіти має максимально забезпечити розподіл за кожним студентом окремого класу для проведення уроків і виконання функцій класного керівника. Студенти відповідно мають право розподілити свій робочий день так, щоб повністю виконати програму і норми пасивної та активної практики, але не виконувати зайвих (понаднормових) функцій вчителя або класного керівника.

Не слід забувати, що підготовка до уроків: самостійне створення планів-конспектів, підбір обов'язкового і додаткового матеріалів, перевірка домашніх робіт учнів, створення наочності тощо займає у студентів набагато більше часу, ніж у вчителів-практиків. Тому студенти-практиканти мають право (за погодженням з керівником практики) розподілити свій робочий тиждень/день таким чином, щоб витрачений час був використаний максимально ефективно і з користю.

Студент-практикант зобов'язаний вчасно розпочати практику, повністю виконати її програму, брати участь у всіх навчальних, наукових і методичних заходах практики, звітувати про результати практики.

Права і обов'язки керівників від бази практики

Керівники закладу загальної середньої освіти відповідають за безпечні умови для учнів під час навчальних занять, за життя і здоров'я усіх учасників освітнього процесу. Відповідно керівники закладу мають право постійно моніторити, як відбувається педагогічна практика у закладі загальної середньої освіти, наскільки ефективною і насамперед позитивною є діяльність студентів (чи безпечним для учнів є освітній процес, скерований студентами-практикантами). Керівники закладу загальної освіти залишають за собою право розподілити певні класи (вчителів і класних керівників) за кожним студентом, визначити вдалі дати для проведення позааудиторних освітніх, виховних заходів, формат спілкування з вчителями закладу освіти (колективний, індивідуальний, консультативний, педагогічне наставництво та ін.).

При цьому відзначаємо, що за період проходження практики студентами Київського національного лінгвістичного університету випадків кричущого порушення дисципліни студентами-практикантами не було. Студенти КНЛУ відчувають свою відповідальність за дотримання виробничої етики, виконання професійних обов'язків, відстоювання честі рідного вишу. Однак, заклад освіти – це єдиний колектив, в якому керівники закладу залишають за собою право

вимагати від усіх учасників освітнього процесу виконання чітких правил поведінки і освітньої діяльності.

Система моніторингу практики з боку кафедр і деканату факультету

Так само, як керівники закладу загальної середньої освіти відповідають за безпечні умови для учнів під час навчальних занять, завідувачі кафедр і керівництво деканату університету мають право контролювати і моніторити діяльність студентів, керівників практик, участь інших стейкхолдерів у цьому активному педагогічному процесі практики.

Відбувається такий моніторинг через проведення поетапного (і постійного під час виробничої педагогічної практики) звітування керівників практики, які за чітко продуманим графіком постійно під час практики подають матеріали (розклад уроків у закладі освіти, розклад дзвінків, інформація про педагогів – наставників для студентів, фінансові відомості за підписом керівника закладу освіти, розподіл студентів за вчителями, класами, класними керівниками тощо).

Крім того, відбувається постійне спілкування завідувачів кафедр, керівництва деканату Університету з керівниками виробничої педагогічної практики, оскільки діяльність студентів КНЛУ є результатом спільної багаторічної роботи усього колективу Університету і є показником високої професійної спроможності випускників другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Загальний обсяг виробничої педагогічної практики з української мови і літератури в ЗЗСО (відповідно до навчального плану) становить 6 кредитів ЄКТС; 180 годин.

Очікувані результати виробничої педагогічної практики

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)
Код	Результат навчання		(за необхідності)
1.1.	Знати особливості нормативних документів, що регламентують діяльність ЗЗСО, учителів української мови і літератури, головні підходи щодо вдосконалення навчальної, виховної, методичної і наукової роботи на основі державних освітніх стандартів, знати вимоги до результатів навчання за державними стандартами освіти, типовими освітніми програмами; володіти змістом навчальних предметів українська мова та література, інтегрованих курсів.	Бесіда. Обговорення матеріалу в режимі діалогу із постановкою проблемних питань.	Індивідуальний контроль. Перевірка матеріалів і завдань.
1.2.	Знати методики і технології моделювання змісту навчання; форми, методи та засоби навчання, виховання і	Обговорення матеріалу в режимі діалогу із	Індивідуальний контроль. Перевірка матеріалів і завдань.

	розвитку учнів різних вікових груп засобами освітньої галузі, навчального предмета (інтегрованого курсу), технології навчання, виховання і розвитку учнів засобами освітньої галузі/навчального предмета (інтегрованого курсу); зміст і особливості технологій і методик особистісно зорієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання, виховання і розвитку учнів інноваційні педагогічні технології навчання і виховання у ЗЗСО; форми, види і способи контролю й оцінювання рівня сформованості різних видів компетентностей.	постановкою проблемних питань.	
2.1.	Обирати й використовувати ефективні прийоми і методи навчання та контролю учнів; аналізувати й узагальнювати передовий досвід викладання української мови і літератури у ЗЗСО.	Підготовка проведення уроків української мови і літератури, підготовка засобів навчання	Індивідуальний контроль. Перевірка матеріалів і завдань.
2.2.	Формувати загальну стратегію розвитку особистості учня, вивчення української мови і літератури у ЗЗСО, форму, а також застосовувати набуті теоретичні знання та сформовані навички.	Проведення уроків за визначеними темами.	Індивідуальний контроль. Аналіз (самоаналіз) уроків і оцінювання (самооцінювання) презентацій.
2.3.	Уміти аналізувати відвідані позакласні виховні заходи; уміти планувати й реалізовувати виховну роботу з учнями, зокрема проводити виховні заходи різних типів і форм.	Проведення виховних заходів українською мовою. Методи: КТС, проєкт, вікторина тощо.	Відвідування демонстраційних позакласних заходів, їх аналіз. Проведення виховних заходів. Методична розробка виховного заходу. Звіт студента.
2.4.	Уміти здійснювати науково-дослідну роботу з методики навчання української мови і літератури та психолого-педагогічних аспектів освітньої діяльності.	Практичні заняття. Методичні семінари.	Демонстрація електронної презентації. Звіт про виконання дослідницького завдання. Психолого-педагогічна характеристика особистості учня.
3.1	Здатність здійснювати усну та письмову комунікацію державною мовою, застосовувати прийоми та методи збагачення мовлення учнів для висловлення ними думок, почуттів і ставлень, сприяння мовній творчості	Виготовлення навчально-методичних матеріалів.	Індивідуальний контроль.

компетентностей учнів на різних етапах навчання, добирати та моделювати його зміст на засадах компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого підходів.								
ПРН 7. Здатність планувати освітній процес, розробляти навчальні заняття з української мови, української літератури, англійської мови, інтегрованих курсів і виховні заходи різних типів, зокрема й для проведення в дистанційному або змішаному режимі, застосовувати сучасні та інноваційні технології, визначати методи і прийоми навчання; аналізувати, добирати і розробляти засоби навчання залежно від поставленої освітньої мети, враховуючи вікові та індивідуальні особливості учнів.	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 8. Здатність визначати цілі та об'єкти контролю, розробляти критерії та обирати інструменти оцінювання, застосовувати різні види оцінювання, зокрема формувальне для підтримки учнів з урахуванням компетентнісного та особистісно-орієнтованого підходів, здійснювати моніторинг результатів навчання.		+	+	+	+	+	+	+
ПРН 9. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук інформації й критично її осмислювати, оперувати нею у професійній і науково-дослідницькій діяльності; послуговуватися відкритими електронними (цифровими) освітніми технологіями для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом, створювати та наповнювати власне е-портфоліо.		+	+	+	+	+	+	+
ПРН 10. Здатність застосовувати наявні й розробляти нові електронні освітні ресурси для забезпечення потреб різних форм навчання, зокрема дистанційного та змішаного, з урахуванням реалій сучасних комунікацій, освітніх потреб та індивідуальних особливостей учнів.	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 11. Здатність планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та інших особливостей учнів (їхніх здібностей, інтересів, потреб, можливостей і досвіду) та мотивувати учнів до навчально-пізнавальної діяльності; складати (брати участь у складанні) індивідуальну програму розвитку та/або індивідуальний навчальний план учня (за потреби), сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії учнів.	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 12. Здатність використовувати стратегії, які сприяють розвитку позитивної самооцінки та я-ідентичності учнів, а також надавати відповідні рекомендації батькам, іншим вчителям щодо застосування цих стратегій.		+	+	+				+
ПРН 13. Здатність використовувати способи самозбереження психічного здоров'я, управляти власними емоціями, конструктивно реагувати на стрес, запобігати конфліктам в освітньому процесі; взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, враховуючи культурні та особистісні відмінності, принципи недискримінації та дотримуючись етики спілкування.		+	+	+	+		+	+
ПРН 14. Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; співпрацювати з членами команди психолого-педагогічного супроводу учнів, зокрема з		+	+	+	+	+	+	+

особливими освітніми потребами; взаємодіяти в команді з метою підтримки учнів й адаптувати навчальні матеріали та технології навчання на основі співпраці із залученими фахівцями.								
ПРН 15. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища та формувати сприятливу атмосферу в класі, що базується на взаємопідтримці між учнями, батьками та іншими вчителями; добирати або створювати засоби навчання з урахуванням індивідуальних особливостей та потреб кожного учня; залучати батьків і учнів до створення безпечного освітнього середовища.		+	+		+	+	+	+
ПРН 16. Здатність застосовувати в освітньому процесі правила безпеки життєдіяльності, вести профілактично-просвітницьку роботу для формування в учнів культури здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності.	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 17. Здатність організувати освітній процес з української мови, української літератури, англійської мови, інтегрованих курсів; застосовувати різні види і форми навчально-пізнавальної діяльності учнів з урахуванням їхніх вікових та інших індивідуальних особливостей з метою забезпечення якості освіти; здійснювати пошук нових сучасних форм організації навчання і використовувати їх у педагогічній діяльності.	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 18. Здатність формувати активну й національно-свідому громадянську позицію учнів, інтерес і повагу до надбань української лінгвокультури, готовність її примножувати й пропагувати в міжкультурному спілкуванні.	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 20. Здатність досліджувати освітні інновації, диференційовано та індивідуалізовано застосовувати інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання; визначати ефективність їх застосування в освітньому процесі з урахуванням потреб та інтересів учнів.							+	+
ПРН 19. Здатність виявляти проблеми в освітньому процесі, ініціювати дослідження, визначати його цілі, завдання та етапи, добирати відповідні методи дослідження; організувати, проводити експеримент та інтерпретувати його результати; готувати звіт, презентацію, доповідь, тези за результатами наукового дослідження з дотриманням академічної доброчесності; апробувати результати науково-дослідницької діяльності на науково-практичних конференціях.							+	+
ПРН 21. Здатність визначати цілі власного професійного розвитку відповідно до потреб та інтересів; обирати види, форми, програми та суб'єкти підвищення кваліфікації з метою удосконалення фахової майстерності впродовж життя; надавати методичну підтримку іншим вчителям щодо планування та організації освітнього процесу.							+	+
ПРН 22. Здатність відстежувати зміни в системі освіти, враховувати їх у проектуванні власної професійної діяльності; встановлювати відповідність власних			+	+	+	+	+	+

професійних компетентностей чинним вимогам, виявляти сильні та слабкі сторони власної педагогічної діяльності; визначати потребу в розвитку власних компетентностей (з урахуванням освітніх інновацій, індивідуальних потреб учнів тощо).									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Зміст практики

Виробнича педагогічна практика з української мови і літератури в системі підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти є компонентом формування і розвитку професійно-педагогічних навичок та умінь учителя української мови і літератури в ЗЗСО та класного керівника; ознайомлення з сучасним станом освітньої роботи у школі; вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності майбутніх учителів; вміння проводити методичний аналіз і добирати навчальний матеріал та засоби унаочнення для практичних занять з української мови й літератури у ЗЗСО; використовувати ефективні методи й прийоми навчання та контролю за рівнем знань учнів ЗЗСО; аналізувати і узагальнювати передовий досвід викладання української мови і літератури в школі; проводити виховну роботу в класі як класний керівник.

Програма виробничої педагогічної практики з української мови і літератури в ЗЗСО складається з трьох етапів:

- 1. Ознайомлювальний етап педагогічної практики.
- 2. Основний етап педагогічної практики.
- 3. Завершальний етап педагогічної практики.

Ознайомлювальний етап виробничої педагогічної практики студентів другого (магістерського) рівня очної (денної) форми навчання передбачає участь студента у настановній конференції з виробничої педагогічної практики; розуміння студентом високої відповідальності, прояв старанності, творчої ініціативи, наполегливості, організованості, дисциплінованості, педагогічного такту і гуманності. На цьому етапі студент-практикант готує індивідуальний план і подає його на підпис груповому методисту та керівнику практики з психолого-педагогічних аспектів, здійснює календарно-тематичне планування уроків української мови і літератури, обирає тему індивідуального науково-дослідницького завдання з предмета; відвідує уроки вчителів ЗЗСО з української мови і літератури, бере участь в їх аналізі; знайомиться з системою виховної роботи в школі і в класі, з планом виховної роботи школи і класного керівника. Ознайомлювальний етап виробничої педагогічної практики триває до чотирьох робочих днів.

Основний етап виробничої педагогічної практики студентів передбачає планування, розробку і самостійне проведення уроків української мови і літератури. Студент здійснює таку діяльність: проводить усі уроки з української мови і літератури за розкладом визначеного класу. Практикант допускається до проведення уроку тільки за наявності розгорнутого плану-

конспекту, затвердженого вчителем чи груповим методистом педпрактики; розробляє та виготовляє необхідні для проведення уроку допоміжні засоби навчання; відвідує та бере участь в аналізі не менше 4 уроків, які проводять вчителі та інші практиканти; готує і проводить один позакласний захід з української мови та літератури; відвідує та аналізує не менше трьох виховних заходів, що проводять інші практиканти; виконує виховну роботу в класі, за яким закріплений, проводить виховний захід, досліджує особистість учня, складає його психолого-педагогічну характеристику, готує доповіді і виступає з ними на методичних семінарах з психолого-педагогічних проблем та з української мови і літератури. Основний етап виробничої педагогічної практики триває 3 тижні.

Завершальний етап виробничої педагогічної практики з української мови і літератури. На завершальному етапі практики студенти-практиканти готують звітну документацію, а саме: уніфікують календарно-тематичне планування уроків української мови і літератури; плани-конспекти проведених уроків української мови і літератури; складають описовий звіт (із зазначенням кількості проведених уроків, тем уроків, тем методичних семінарів тощо); методичну розробку виховного заходу, психолого-педагогічну характеристику учня.

Керівники виробничої педагогічної практики у цей період перевіряють звітну документацію студентів, готують фінальний звіт за результатами виробничої педагогічної практики; визначають рекомендовані оцінки кожному зі студентів-практикантів.

Контроль результатів навчання студентів-практикантів. Система оцінювання результатів навчання (критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання)

Основними критеріями оцінювання результатів виробничої педагогічної практики є:

- а) ступінь сформованості професійно-методичних умінь;
- б) рівень теоретичного осмислення другого (магістерського) рівня своєї практичної та науково-дослідницької діяльності: її мети, змісту, методів.

Для оцінювання результатів педагогічної практики використовуються такі методи:

- 1) спостереження за діяльністю студентів у процесі педагогічної практики; аналіз якості навчальної, виховної і науково-дослідницької роботи студентів, спостереження за способами їхньої взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу;
- 2) аналіз записів рефлексивного щоденника практики та якості роботи під час групових та індивідуальних консультацій стосовно виконання завдань, що передбачені програмою практики;
- 3) аналіз результатів науково-дослідницької роботи та якості роботи студентів на методичних семінарах;
- 4) самооцінка студентами своєї підготовленості до практичної та науково-дослідницької роботи та її якості;
- 5) аналіз документації студентів з педагогічної практики.

Поточний контроль роботи студентів у період виробничої педагогічної практики здійснюється регулярно керівниками практики шляхом контролю за виконанням графіка проходження практики.

У кінці виробничої педагогічної практики студенти звітують про виконання програми практики та одержують залік.

Порядок підбиття підсумків практики на кафедрі, яка відповідає за її організацію і проведення. За результатами керівники практики звітуються на кафедрі, яка відповідає за її організацію і проведення. Цей звіт може відбуватися публічно (під час засідання кафедри) або бути наданий усно (або письмово) завідувачу кафедри. Керівник практики має бути готовим відповідати на запитання колег, завідувача кафедри, відстоюючи поставлені оцінки, пояснюючи виробничі ускладнення, що виникали під час практики.

Критерії оцінювання результатів з виробничої педагогічної практики студентів другого (магістерського) рівня

За результатами практики студент-практикант складає залік і отримує відмітку «зараховано» / «не зараховано».

Оцінювання результатів практичної підготовки студента здійснюється також за **100-бальною шкалою, в системі ЄКТС:**

1) діяльність студента як учителя української мови і літератури – **максимум 70 балів** (з них: навчальна робота – максимум 50 балів; методична та позааудиторна робота з української мови і літератури – максимум 20 балів);

2) діяльність студента-практиканта як класного керівника учнівського колективу (класу) – **максимум 30 балів.**

з/п	Критерії	Макс. кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1. Робота студента-практиканта як викладача української мови і літератури				
1	Навчальна робота	50	1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано повністю. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків, а також записи усіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу (вимоги до плану-конспекту див. у чинному посібнику з педагогічної практики). 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків висока. 4. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, виявляючи творчий підхід до їх розробки. 6. Студент подав звітну документацію у повному обсязі й вчасно.	45 – 50
			1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано повністю. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків, а також записи усіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків достатня. 4. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, виявляючи у більшості випадків творчий підхід до їх розробки. 6. Студент подав звітну документацію у повному обсязі й вчасно.	38 – 44

			<p>1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано повністю.</p> <p>2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків, але не має усіх записів відвіданих ним уроків, проведених викладачами студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків задовільна.</p> <p>4. Студент не завжди брав активну участь в аналізі відвіданих уроків.</p> <p>5. Студент часто виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, спираючись на зразки.</p> <p>6. Студент подав звітну документацію у повному обсязі й вчасно.</p>	30 – 37
			<p>1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано не в повному обсязі, але не менше ніж на 75 %.</p> <p>2. Студент має розгорнуті плани-конспекти не всіх проведених уроків, а також записи не всіх відвіданих ним уроків, проведених учителями студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків задовільна.</p> <p>4. Студент несистематично брав участь в аналізі відвіданих уроків.</p> <p>5. Студент за необхідністю виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, спираючись на зразки.</p> <p>6. Студент подав необхідну звітну документацію вчасно або із запізненням.</p>	26 – 29
			<p>1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики виконано в обсязі не менше ніж на 50 %.</p> <p>2. Студент має розгорнуті плани-конспекти не всіх проведених ним уроків, а також записи не всіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків задовільна.</p> <p>4. Студент епізодично брав участь в аналізі відвіданих уроків.</p> <p>5. Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби навчання, спираючись на зразки.</p> <p>6. Студент подав усю необхідну документацію із запізненням.</p>	24 – 25
			<p>1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики без поважних причин виконано менше ніж на 50 %.</p> <p>2. Студент має схематичні плани деяких проведених ним уроків, у нього відсутні плани-конспекти та записи відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків незадовільна.</p> <p>4. Студент не брав участі в аналізі відвіданих уроків.</p> <p>5. Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби навчання, спираючись на зразки.</p> <p>6. Студент подав звітну документацію не в повному обсязі. Якість документації незадовільна, або задовільна, але подана із запізненням.</p>	20 – 23
.2	Позааудиторна освітня робота з української мови і літератури	10	<p>1. Студент має розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення виховних заходів з УМ і УЛ, а також записи усіх відвіданих ним заходів з УМ і УЛ, проведених учителями студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>2. Якість складених студентом розробок і проведених ним виховних заходів з УМ і УЛ висока.</p> <p>3. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих виховних заходів.</p>	10
			<p>1. Студент має розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення виховних заходів з УМ і УЛ, а також записи усіх відвіданих ним заходів з УМ і УЛ, проведених учителями студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>2. Якість складених студентом розробок і проведених ним виховних заходів з УМ і УЛ достатня.</p> <p>3. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих виховних заходів.</p>	8 – 9

			<p>1. Студент має розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення виховних заходів з УМ і УЛ, але не має усіх записів відвіданих ним виховних заходів з УМ і УЛ, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>2. Якість складених студентом розробок і проведених ним виховних заходів з УМ і УЛ достатня.</p> <p>3. Студент не завжди брав активну участь в аналізі відвіданих виховних заходів.</p>	7
			<p>1. Студент має не всі розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення виховних заходів з УМ і УЛ, а також не всі записи відвіданих ним заходів з УМ і УЛ, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>2. Якість складених студентом розробок і проведених ним виховних заходів з УМ і УЛ достатня або задовільна.</p> <p>3. Студент несистематично брав участь в аналізі відвіданих позааудиторних заходів.</p>	6
			<p>1. Студент має не всі розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення виховних заходів з УМ і УЛ, а також не всі записи відвіданих ним заходів з УМ і УЛ, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>2. Якість складених студентом розробок і проведених ним виховних заходів з УМ і УЛ задовільна.</p> <p>3. Студент зрідка брав участь в аналізі відвіданих виховних заходів.</p>	5
			<p>1. У студента відсутні план-конспект виховного заходу та записи відвіданих ним заходів, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>2. Якість складених студентом розробок і проведених ним виховних заходів з УМ і УЛ незадовільна.</p> <p>3. Студент не брав участь в аналізі відвіданих виховних заходів.</p>	0 – 4
.3	Науково-дослідна робота з методики викладання української мови і літератури	10	Студент брав активну участь у роботі методичних семінарів, зокрема виступав з доповідями, а також виконав дослідницькі завдання у повному обсязі.	10
			Студент брав активну участь у роботі методичних семінарів, зокрема виступав з доповідями, а також виконав дослідницькі завдання.	8 – 9
			Студент виступав з доповідями, але не завжди активно брав участь в обговоренні, а також виконав дослідницькі завдання.	7
			Студент несистематично брав участь у роботі методичних семінарів, виступав з доповідями, а також не в повному обсязі виконав дослідницькі завдання	6
			Студент епізодично брав участь у роботі методичних семінарів і не виступав з доповідями, а також частково виконав дослідницькі завдання	5
			Студент не брав участі в роботі методичних семінарів і не виступав з доповідями. Студент не виконав дослідницькі завдання.	0 – 4
2. Робота студента-практиканта як класного керівника				
2.1	Якість проведення науково-дослідної роботи з психолого-педагогічних проблем участь у методичних семінарах, підготовка психолого-педагогічної характеристики учня)	10	Повна відповідність змісту роботи темі дослідження, методики дослідження адекватні темі, отримані результати систематизовані, наявні авторські висновки, дотримані вимоги щодо технічного й естетичного оформлення роботи та орфографічного стандарту; активна участь у роботі методичного семінару з психолого-педагогічних проблем; психолого-педагогічна характеристика учня виконана відповідно до вимог, містить результати наукового дослідження, власні висновки, адекватні рекомендації;	10
			актуальність теми дослідження обґрунтована, дослідження виконане на достатньо високому науково-теоретичному й методичному рівні, отримані результати систематизовані, але висновки не є достатньо переконливими або відсутні рекомендації, або є незначні зауваження до оформлення роботи; активна участь у роботі методичного семінару з психолого-педагогічних проблем; психолого-педагогічна характеристика учня виконана відповідно до вимог, містить результати наукового дослідження, власні висновки, адекватні рекомендації;	8 – 9
			тема дослідження розкрита, методики дослідження адекватні темі і завданням, але науково-теоретичний і методичний рівень його виконання	6 – 7

			недостатньо високий, наявні змістові та стилістичні помилки в оформленні матеріалів дослідження; доповідь на засіданні методичного семінару з психолого-педагогічних проблем недостатньо змістовна; психолого-педагогічна характеристика учня виконана з порушенням вимог, не містить результатів наукового дослідження, власні висновки, рекомендації поверхові;	
			тема дослідження розкрита не повністю, науково-методичний рівень роботи низький, результати дослідження погано або взагалі не систематизовано, висновки не переконливі, є суттєві зауваження до технічного й естетичного оформлення роботи, дотримання орфографічного стандарту; доповідь на засіданні методичного семінару з психолого-педагогічних проблем недостатньо змістовна, психолого-педагогічна характеристика учня виконана з порушенням вимог, не містить результатів наукового дослідження, власні висновки, рекомендації відсутні;	1 – 5
			матеріали відсутні або подані з суттєвим порушенням встановлених термінів.	0
	Якість організації і проведення виховного заходу українською мовою	10	Висока, тема актуалізована з урахуванням вікових особливостей учнів, мети досягнуто; методи, прийоми, засоби, форма організації, що використовувались при проведенні заходу, були адекватними його цілям і завданням, а також віковим особливостям учнів; досягнуто високого рівня активності й самостійності учнів у процесі підготовки і проведення виховного заходу;	10
			виховні функції загалом досягнуті; тема актуалізована з урахуванням вікових особливостей учнів, мети досягнуто, методи, прийоми, засоби, форма організації, що використовувались при проведенні заходу, в основному були адекватними його цілям і завданням, а також віковим особливостям учнів; досягнуто достатнього рівня активності й самостійності учнів у процесі підготовки і проведення виховного заходу;	8 – 9
			функції виховного заходу реалізовані не повністю; недостатньо актуалізована тема заходу з урахуванням вікових особливостей, запитів, інтересів учнів; недостатня відповідність методів, прийомів, засобів, форми організації, що використовувались при проведенні заходу, його цілям і завданням та віковим особливостям учнів;	6 – 7
			функції виховного заходу не повністю реалізовані; недостатньо актуалізована тема заходу; зміст його не відповідає віковим особливостям учнів; методи, прийоми, засоби, обрана форма організації не є адекватними його цілям і завданням, віковим особливостям учнів; не досягнуто достатньої активності й самостійності учнів у процесі підготовки та проведення виховного заходу;	1 – 5
			виховний захід не проведено.	0
2.3	Якість методичної розробки виховного заходу	10	Тема заходу є актуальною й вмотивованою, відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; зміст заходу насичений фактичним матеріалом, враховує інтереси, вікові та індивідуальні особливості учнів; оптимально визначені методи, прийоми, засоби, форма організації, що спрямовані на забезпечення високого рівня активності й самостійності учнів у підготовці й проведенні виховного заходу; здійснено глибокий аналіз виховного заходу;	10
			тема заходу загалом є актуальною й вмотивованою, відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; зміст заходу насичений фактичним матеріалом, загалом враховує інтереси, вікові та індивідуальні особливості учнів; оптимально визначені методи, прийоми, засоби, форма організації, що спрямовані на забезпечення високого рівня активності й самостійності учнів у підготовці й проведенні виховного заходу; подано всі структурні компоненти методичної розробки, здійснено достатній аналіз виховного заходу;	8 – 9
			тема заходу є не досить актуальною й вмотивованою, недостатньо відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; зміст заходу недостатньо насичений фактичним матеріалом, не завжди враховує інтереси, вікові та індивідуальні особливості учнів; не досить оптимально визначені методи, прийоми, засоби, форма організації і недостатньо спрямовані на забезпечення високого рівня активності й самостійності	6 – 7

		учнів у підготовці й проведенні виховного заходу; аналіз виховного заходу здійснено поверхово;	
		тема заходу не є актуальною й вмотивованою, не повністю відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; зміст заходу не враховує інтереси, вікові та індивідуальні особливості учнів; не оптимально визначені методи, прийоми, засоби, форма організації, вони не спрямовані на забезпечення активності й самостійності учнів у підготовці й проведенні виховного заходу; відсутні окремі компоненти методичної розробки, аналіз виховного заходу здійснено поверхово або він відсутній; методична розробка виховного заходу не підготовлена.	1 – 5
			0
Разом	100		

Згідно з Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти) навчальні завдання, визначені програмою педагогічної практики, звітні документи з педагогічної практики мають бути виконані самостійно; необхідно надавати посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методи досліджень і джерела інформації. У разі виявлення факту порушення студентом-практикантом академічної доброчесності безпосередньо під час проходження педагогічної практики і підсумкового контролю з педагогічної практики науково-педагогічний працівник (груповий методист, керівник практики з психолого-педагогічних аспектів) припиняє проходження здобувачем освіти контролю, йому / їй повідомляється про встановлення факту порушення академічної доброчесності. Науково-педагогічний працівник згідно зі встановленими цією програмою критеріями оцінювання виставляє студентові, який порушив академічну доброчесність, 0 (нуль) балів (у 100-бальній шкалі) чи / і оцінку «не зараховано» за проходження педагогічної практики.

Підсумкова оцінка «зараховано» / «не зараховано» та оцінка за шкалою ЄКТС виставляються так:

Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види діяльності під час педпрактики	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	«Зараховано»
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	«Не зараховано»

Інформаційний обсяг практик

Ознайомлювальний етап виробничої педагогічної практики студентів

1.1. Освітньо-виховна робота студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти у закладі загальної середньої освіти

- Вивчення документації, за якою працює вчитель української мови і літератури (навчальна програма з предмета, календарно-тематичні планування, наочність, методичні розробки).
- Ознайомлення з навчально-методичними комплексами / підручниками та методичними посібниками.
- Відвідування уроків, що проводяться вчителями ЗЗСО.
- Проведення спостережень та аналізу відвіданих уроків.
- Знайомство з класом, з класним керівником.
- Вивчення системи виховання в школі, планів виховної роботи школи і класного керівника класу, за яким закріплений студент-практикант.

1.2. Науково-дослідницька робота студентів другого (магістерського) рівня у закладі загальної середньої освіти

- Вивчення наукової психолого-педагогічної і методичної літератури з метою підвищення професійного рівня.
- Участь у роботі методичних семінарів, виступи на методичних семінарах.
- Проведення наукового аналізу теоретичного матеріалу, що вивчається, з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння учнями.
- Вибір теми наукового дослідження з психолого-педагогічного та методичного аспектів.
- Розробка інструментарію для дослідження особистості учня.

Основний етап виробничої педагогічної практики студентів з української мови і літератури

2.1. Освітньо-виховна робота студентів другого (магістерського) рівня у закладі загальної середньої освіти

- Відвідування та аналіз уроків української мови і літератури, що проводять інші студенти-практиканти.
- Самостійна підготовка і проведення уроків української мови і літератури.
- Виконання обов'язків класного керівника.
- Проведення виховного заходу українською мовою.
- Відвідування та аналіз виховних заходів, які проводять інші студенти.

2.2. Науково-дослідницька робота студента.

- Опрацювання основних і допоміжних наукових джерел.
- Участь у науково-методичних семінарах.
- Участь у наукових конференціях.

- Виконання психолого-педагогічного дослідження за обраною темою.
- Вивчення особистості учня та складання його психолого-педагогічної характеристики.
- Участь у психолого-педагогічних семінарах (виступ із підготовленою доповіддю з окремого питання, участь в обговоренні інших питань).

Завершальний етап виробничої педагогічної практики з української мови і літератури

Підбиття підсумків виробничої педагогічної практики студентів відбувається по її завершенні: проведення підсумкових «круглих столів»; обговорення результатів практики на підсумковій конференції та засіданнях кафедр української філології та педагогіки, методики викладання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій.

Проведення опитування студентів-практикантів

Перед поданням звіту керівника практики проводиться опитування студентів-практикантів, даючи шанс кожному студенту пояснити причини невдалих професійних спроб, нюансів педагогічних ситуацій тощо. Опитування студентів може відбуватися анонімно (якщо виникали дуже проблемні ситуації), письмово і усно. У будь-якому випадку метою такого опитування має стати надання студентам можливості пояснити свої дії і вчинки.

Проведення опитування роботодавців (представників баз практики)

Важливим показником успішної роботи студентів-практикантів має стати опитування представників закладів освіти, які спостерігали або брали активну участь під час практики. У такому разі працівники закладу освіти виступають сторонніми спостерігачами педагогічного процесу, можуть об'єктивно оцінити роботу студентів, бажання учнів відгукуватися на роботу практикантів, допомагати їм, результативність докладених студентом зусиль.

Проведення опитування інших стейкхолдерів

Учасниками обговорення можуть стати інші стейкхолдери – батьки учнів, учні інших класів, які не були учасниками практики, технічні працівники закладу освіти, які стикалися зі студентами у неформальних ситуаціях на перервах та ін. Іноді інформація цих стейкхолдерів може суттєво змінити ставлення до результату роботи студента (як у позитивний, так і у негативний бік). Емоційно-ціннісна сфера поведінки студента впливає на ставлення учнів, інших вчителів, батьків, іноді нівелюючи позитивний результат роботи студента, частіше – додаючи позитивних «бонусів» від випадкових свідків певних критичних ситуацій.

Узагальнення і оприлюднення результатів практики

Одразу після завершення виробничої педагогічної практики, у терміни, максимально наближені до виставлення оцінок у відомість і залікові книжки, груповий методист виробничої педагогічної практики має подати звіт керівнику університету, який відповідає за проведення практики. Цей звіт містить оцінку

роботи студентів за весь період практики і може бути оприлюдненим на сайті Університету / деканату / кафедри.

Розроблення (з урахуванням результатів опитування) заходів, спрямованих на підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців

За результатами опитування може бути з'ясовано, що з урахуванням особливостей академічної групи студентів-практикантів кількісні показники певних видів роботи були недостатніми (наприклад, студенти потребували значно більшої кількості індивідуальних консультацій, методичних семінарів), або навпаки студенти не мали часу ґрунтовно готуватися до уроків через страх перед учнівською аудиторією і постійною консультативною роботою з керівником практики, іншими студентами, вчителями.

За результатами таких опитувань має бути розробленою уніфікована система заходів, спрямованих на підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців: уніфікована система кількості методичних семінарів, групових та індивідуальних консультацій, кількості відвідувань керівником практики і контролю з боку керівництва закладу освіти тощо.

Популяризація результатів навчання студентів-практикантів

За результатами виробничої педагогічної практики можуть бути оприлюднені на сайтах закладів освіти відгуки учителів, учнів, керівників закладів з подяками керівництву Університету, самим студентам за якісно і ефективно проведену педагогічну практику.

Під час проведення практики може відбуватися конкурс для відбору кращого студента-практиканта (за узгодженням з керівництвом Університету – з можливим отриманням заохочення і подяки від вишу).

Рекомендована література

Основна

1. Волошинова, Н. Й. (Ред.). (2002). *Наукові основи методики літератури*. Ленвіт.
2. Горошкіна, О. М., Бондаренко, Н. В., & Попова, Л. О. (2020). *Методика компетентнісно орієнтованого навчання української мови учнів ліцею на рівні стандарту*. КОНВІ ПРІНТ.
3. Кучеренко, І. (2014). *Теоретичні і методичні засади сучасного уроку української мови в основній школі*. ФОП Жовтий О.О.
4. Кучерук, О. (2011). Система методів навчання української мови в основній школі : теорія і практика. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.
5. Пасічник, Є. А. (2000). *Методика викладання літератури в середніх навчальних закладах*. Ленвіт.
6. Пентилюк, М. І. & Окуневич, Т. Г. (2006). *Методика навчання української мови у таблицях і схемах*. Ленвіт.
7. Токмань, Г. Л. (2012). *Методика навчання української літератури в середній школі*. Видавничий центр «Академія».
8. Шуляр, В. (2016). *Сучасний урок української літератури : теорія, методика, технологія*. Іліон.

Додаткова

9. Бакум, З. П. (2008). *Теоретико-методичні засади навчання фонетики української мови в гімназії*. Видавничий дім.
10. Бондаренко, Ю. (2017). *Загальна модель шкільного навчання української літератури*. Рівне.
11. Бондаренко, Ю. І. (2009). *Теорія і практика навчання української літератури на філософсько-історичних засадах у старших класах загальноосвітньої школи*: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя
12. Гальонка, О. (2011). *Позакласна робота з української літератури*. Харків.
13. Горошкіна, О. М. (2010). *Сучасний урок української мови: від планування до проведення*. Основа.
14. Горошкіна, О. М., Кузьмішина, О. С., Мордовцева, Н. В. & Нікітіна, А. В. (2009). *Формування мовної особистості учня*. СПД Рєзніков В. С.
15. Градовський, А. (2011). *Українська палітра на європейському тлі : формування у майбутніх учителів-словесників навичок компаративного аналізу художнього твору*. Ант.
16. Грибан, Г. В., & Кучерук О. А. (2010). *Практикум з методики викладання мови (2-е вид)*. Кондор.
17. Гулевич, Л. (2014). *Методика навчання української літератури. Практикум*. Видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка.
18. Дороз, В. Ф. (2008). *Методика викладання української мови*. Центр навч. літ-ри.
19. Єрмакова, Н. (2000). *Позакласна робота з української літератури*. Донецьк.
20. Жила, С. (2004). *Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи : монографія*. Чернігів.
21. Жила, С., Лілік О. (2014). *Вивчення історичних творів у школі*. Чернігів.
22. *Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання*. (2003). Ленвіт.
23. Іванишин, В. (2003). *Пізнання літературного твору*. Дрогобич.
24. Караман, С. О. (2000). *Методика навчання української мови в гімназії*. Ленвіт.
25. Коваль, Г. П., Деркач Н. І., & Наумчук М. М. (2008). *Методика викладання української мови*. Астон.
26. Когут, О. І. (Упор.). (2005). *Інноваційні технології навчання української мови і літератури*. Астон.
27. Кочан, І. М. & Захлюпана, Н. М. (2015). *Словник-довідник з методики викладання української мови*. Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка.
28. Кузьменчук, І. (Упор.). (2006). *Інноваційні технології та сучасний урок літератури*. Шкільний світ.
29. Куцевол, О. М. (2009). *Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія)*. Освіта України.
30. Микитюк, В. (2015). *Методика тестування знань та умінь з української літератури*. ЛНУ імені Івана Франка.

- 31.Микитюк, В. (2011). *Практикум з методики викладання української літератури*. ЛНУ імені Івана Франка.
- 32.Мхитарян, О. (2014). *Підвищення навчальних досягнень учнів з української літератури*. Іліон.
- 33.Нежива, Л. Л. (2016). *Теорія і практика вивчення літературних напрямів українського письменства в школі*. ПНПУ ім. В. Г. Короленка.
- 34.Нежива, Л., & Неживий О. (2006). *Література рідного краю*. Луган. держ. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка.
- 35.Омельчук, С. А. (2014). *Навчання морфології української мови на засадах дослідницького підходу: теорія і практика*. Генеза.
- 36.Остапенко, Н. М. (2011). *Технологія сучасного уроку рідної мови: навчальний посібник*. Академія.
- 37.Панченко, В. (2000). *Урок літератури*. ДЛАУ.
- 38.Пентилюк, М. І. (Ред.). (2000). *Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах*. Ленвіт.
- 39.Пентилюк, М. І. (Ред.). (2011). *Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах*. Ленвіт.
- 40.Пентилюк, М. І. (Ред.). (2015). *Словник-довідник з української лінгводидактики*. Ленвіт.
- 41.Пентилюк, М. І., Караман, С. О. , Караман, О. В. , Горошкіна, О. М. (2009). *Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах*. Ленвіт.
- 42.Плиско, К. М. (1995). *Принципи, методи і форми навчання української мови*. Основа.
- 43.Плиско, К.М. (2001). *Теорія і методика навчання української мови в середній школі*. Харків.
- 44.Приходченко, С. (2011). *Факультативи з української мови і літератури*. Основа.
- 45.Рускуліс, Л. В. (2020). *Бібліографічний гід: методичний каталог із лінгводидактики*. Іліон
- 46.Ситченко, А. Л. (2011). *Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах*. Ленвіт.
- 47.Ситченко, А., Шуляр В., & Гладишев В. (2008). *Методика викладання літератури : термінологічний словник*. Ін Юре.
- 48.Степанишин, Б. І. (1995). *Викладання української літератури в школі : метод. посібник для вчителя*. Проза.
- 49.Степанишин, Б. І. (1999). *Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка в школі: Методична трилогія*. Проза.
- 50.Токмань, Г. (2016). *Екзистенціально-діалогічне прочитання художнього тексту*. Лисенко М. М.
- 51.Токмань, Г. Л. (2016). *Методика викладання української літератури в старшій школі*. Міленіум.
- 52.Уліщенко, В. (2011). *Теорія і практика інтерсуб'єктного навчання української літератури в школі*. Вид-во НПУ імені МП Драгоманова.

- 53.Форманова, С., Хаценко, Л. & Романюк, І. (2009). *Розбіжності у вивченні синтаксису в школі й виші*. Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова.
- 54.Чеховська, Л. (2010). *Проектне навчання на уроках української літератури у середній школі*. Запоріжжя.
- 55.Яценко, Т. О. (2016). *Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)*. Педагогічна думка.

Рекомендовані Інтернет-ресурси

- 56.Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 81, ст. 2615) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16>
- 57.Електронні версії підручників <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv>
- 58.Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-instruktivno-metodichni-rekomendaciyi-shodo-vikladannya-navchalnih-predmetivintegrovanih-kursiv-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci>
- 59.Модельні навчальні програми для 5-9 класів нової української школи <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
- 60.Навчальні програми для 6-9 класів <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
- 61.Навчальні програми для 10-11 класів <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
- 62.Салтишева, В. М., & Черній, А. Л. (Ред.). (2022). *Нова українська школа: путівник для вчителя 5–6 класів*. РОППО, <https://drive.google.com/file/d/1Y-5AJun7T-Gptif4GdQtOino6Zif00Rv/view>
- 63.Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня, затверджена Наказ МОНУ від 20 квітня 2018 року № 405 <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-ii-stupenya>

Перелік звітної документації студента-практиканта

1. Описовий звіт (із зазначенням проведеного позакласного заходу (тема, дата, клас, в якому вчитель є класним керівником; теми методичних

семінарів; кількість проведених уроків, теми проведених уроків тощо) (див. Додаток 1).

2. Індивідуальний план студента-практиканта (див.Додаток 2).
3. План проведення уроків учителів української мови та літератури. (див.Додаток 3).
4. План відвідування уроків учителів української мови та літератури. (див.Додаток 3).
5. План взаємовідвідування української мови та літератури. (див.Додаток 3).
6. Фрагмент календарно-тематичного планування з української мови та літератури на період практики, (див.Додаток 3).
7. Розклад роботи вчителя та класу (див.Додаток 3).
8. Спостереження та аналіз уроку української мови (див.Додаток 4).
9. Спостереження та аналіз уроку української літератури (див.Додаток 4).
10. Методична розробка уроку української мови та самоаналіз (див.Додаток 5)
11. Методична розробка уроку української літератури та самоаналіз (див.Додаток 5)
12. Методична розробка виховного заходу (див.Додаток 6).
13. Психолого-педагогічна характеристика особистості учня (див.Додаток 7).
14. Звіт про виконання психолого-педагогічного дослідження.

Прим. Упродовж практики студент-практикант готує конспекти уроків, веде щоденник спостережень та рефлексії. Робоча папка практиканта перевіряється керівником практики під час індивідуальних консультацій. Матеріали підготовлені упродовж практики використовуються практикантом у методичних заходах та під час підготовки описового звіту.

Зразки оформлення звітної документації

Оформлення титульної сторінки звіту

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української філології

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

студента/ки-практиканта/ки II курсу другого (магістерського) рівня
філологічного факультету освітніх технологій

III

(ПІБ)

за період практики з _____ по _____

Груповий методист

(ПІБ, посада, вчене звання)

Керівник практики з психолого-
педагогічних аспектів

(ПІБ, посада, вчене звання)

Оформлення описового звіту

ЗВІТ

студентки _____ (прізвище ім'я по батькові)
групи _____
факультету _____
про педагогічну практику в _____ (назва ЗЗСО)
за період _____ (зазначається період практики)
Груповий методист: _____ (ПІБ, посада, вчене звання)
Керівник практики з психолого-педагогічних аспектів _____ (ПІБ, посада, вчене звання).

1. Кількісні результати педагогічної практики:

- 1.1. Кількість відвіданих уроків учителів української мови та літератури: __;
- 1.2. Кількість відвіданих уроків студентів-практикантів: __;
- 1.3. Кількість проведених уроків української мови: __;
- 1.4. Кількість проведених уроків української літератури: __;
- 1.5. Кількість відвіданих позакласних заходів з української мови і літератури: __;
- 1.6. Кількість проведених позакласних заходів з української мови і літератури: __;
- 1.7. Кількість методичних заходів, де брали участь: __;
- 1.8. Кількість відвіданих виховних заходів як класними керівниками: __;
- 1.9. Кількість проведених виховних заходів як класними керівниками: __;
- 1.10. Кількість відвіданих консультацій вчителя/методиста/керівника практики __.

2. Ознайомлювальний етап виробничої педагогічної практики

Рекомендації: подається загальна інформація про базу практики, керівників від бази практики. В описовій формі відображаються результати виконання індивідуального плану, зокрема, участь у настановній конференції та груповій бесіді з керівниками практики; знайомство з керівництвом школи та вчителями; ознайомлення з планами роботи учителя української мови і літератури, класного керівника; складання тематичного плану уроків української мови і літератури на період педагогічної практики; знайомство з учнями, у тому числі загальні результати відвідувань і спостережень уроків та процес підготовки до проведення перших уроків в закріпленому класі

3. Освітня робота з української мови та літератури

Рекомендації: подається загальна інформація про відвідування уроків учителів української мови і літератури, про проведені уроки; подається загальна коротка характеристика проведених та відвіданих уроків, розкривається особливості творчого методи вчителя, підготовки до уроків практиканта, визначаються труднощі та досягнення в реалізації завдань практики. Важливо продемонструвати основні рекомендації до проведення уроків, які отримали від учителя та керівника, узагальнити матеріали самоаналізу та рефлексії. Подається інформація про організацію практики на основному етапі, про вміст робочої папки практики, рефлексивного щоденника тощо.

4. Проведення позакласної роботи з української мови і літератури

Рекомендації: подається інформація про відвідування позакласних заходів з української мови і літератури, що проводяться вчителями та студентами-практикантами, їх загальна коротка характеристика, опис підготовки до проведення позакласного заходу; якість проведення позакласного заходу з української мови і літератури; самоаналіз проведеного заходу

5. Проведення виховної роботи з учнями

Рекомендації: подаються результати ознайомлення з системою роботи школи та класного керівника; вивчення учнів і колективу класу, за яким закріплений студент; виконання функцій і обов'язків класного керівника; опис прийомів щодо реалізації виховної спрямованості уроків; відвідування виховних заходів, проведених учителями та студентами-практикантами, їх загальна коротка характеристика; кількість проведених виховних заходів, їх тематика; якість і аналіз їх проведення.

6. Науково-дослідницька робота

Рекомендації: зазначаються теми дослідницької роботи з методики навчання української мови, української літератури і педагогіки (вивчення особистості учня); загальна характеристика виконаної роботи.

7. Завершальний етап практики

Рекомендації: подається опис організації та результати роботи на завершальному етапі. Подається перелік звітних документів, підготовлених студентів:

1. Описовий звіт
2. Індивідуальний план.
3. План відвідування навчальних занять з української мови та літератури.
4. План взаємовідвідування навчальних занять з української мови та літератури.
5. План проведення уроків з української мови та літератури.
6. Розклад уроків вчителя-предметника.
7. Розклад уроків класу.
8. Календарно-тематичне планування уроків української мови (за звітний період – 4 тижні).
9. Календарно-тематичне планування уроків української літератури (за звітний період – 4 тижні).
10. Аналіз відвіданого уроку української мови.
11. Аналіз відвіданого уроку української літератури.
12. Методична розробка плану-конспекту навчального заняття з української мови (із самоаналізом).
13. Методична розробка плану-конспекту навчального заняття з української літератури.
14. Зразки учнівських робіт, дидактичних матеріалів тощо.
15. Методична розробка виховного заходу.
16. Психолого-педагогічна характеристика особистості учня.
17. Звіт про виконання психолого-педагогічного дослідження.

Загальний висновок. Пропозиції щодо покращення організації навчальної практики.

Оформлення індивідуального плану практики

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

студентки-практикантки II курсу другого (магістерського) рівня
філологічного факультету освітніх технологій

(ПІБ)

на період практики з _____ по _____ 20__ року

Розділ	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітки про виконання
I	Ознайомлювальний етап виробничої педагогічної практики		
	1. Участь у настановній конференції з виробничої педагогічної практики, груповій роботі з методистом <i>ППБ</i> . та керівником практики з психолого-педагогічних аспектів <i>ППБ</i> .		
	2. Знайомство із ЗЗСО, заступником директора ЗЗСО <i>ППБ</i> , вчителями ЗЗСО <i>ППБ</i> . Проходження інструктажу з техніки безпеки.		
	3. Ознайомлення з календарно-тематичним планування вчителя української мови (<i>ППБ</i>) та вчителя української літератури (<i>ППБ</i>), планами конспектами їхніх уроків.		
	4. Знайомство з учнями ___ класу, із планом роботи класного керівника <i>ППБ</i> , особовими справами учнів класу.		
	5. Ознайомлення з порядком ведення класного журналу.		
	6. Складання тематичного плану уроків з української мови та літератури на період практики: за програмою зазначити авторів програми з української мови та літератури за підручником зазначити авторів підручників, за якими працюють учні класу.		
	7. Обрання теми позакласного заходу та тематики науково-дослідницької роботи		
	8. Складання індивідуального плану та його затвердження.		
II	Основний етап виробничої педагогічної практики Освітньо-виховна робота		
	1. Проведення уроків з української мови і літератури в класі.		
	2. Відвідування уроків учителів з української мови та літератури, їх аналіз.		
	3. Відвідування уроків студентів-практикантів, їх аналіз.		
	4. Позакласна робота (позакласні заходи, додаткові заняття, індивідуальні консультації тощо).		
	5. Відвідування позакласних заходів з української мови та літератури, які проводять вчителі, їх аналіз.		
	6. Відвідування позакласних заходів, які проводять студенти-практиканти, їх аналіз.		
	7. Перевірка та оцінювання робіт учнів.		
III	Позакласна виховна робота		
	Ознайомлення з системою освітньої роботи в ___ класі ЗЗСО (назва). .		
	Ознайомлення з системою роботи класного керівника ___ класу <i>ППБ</i> .		
	Вивчення учнів ___ класу.		

	Виконання функцій та обов'язків класного керівника класу.		
	Підготовка й проведення позакласного виховного заходу в ___ класі на тему (зазначити тему).		
	Відвідування позакласних виховних заходів, які проводять учителі, їх аналіз.		
	Відвідування позакласних заходів, які проводять студенти-практиканти, їх аналіз.		
IV	Науково-дослідницька робота.		
	1. Підготовка доповідей на методичні семінари з психолого-педагогічних і методичних проблем: 1) «Тема». 2) «Тема».		
	2. Участь у методичних заходах.		
	3. Розробка дидактичних матеріалів, виготовлення наочних посібників, технічних та дидактичних засобів для зворотного зв'язку, рефлексії, контролю тощо		
	4. Проведення дослідження та виконання методичного дослідницького завдання на тему: «Тема».		
	5. Вивчення особистості учня та складання психолого-педагогічної характеристики.		
V	Завершальний етап практики		
	1. Публічний звіт про результати практики на засіданні методичного об'єднання вчителів ЗЗСО/ студентської методичної конференції тощо		
	2. Оформлення звітної документації з практики.		
	3. Участь у підсумковій конференції з педагогічної практики в Університеті/ Захист результатів практики (

Оформлення планів відвідування та проведення уроків, фрагментів календарно-тематичного планування, розкладів роботи учителя та класу

План відвідування навчальних занять з української мови і літератури*

№	Предмет	Тема заняття	Учитель**	Дата	Клас
1	Українська мова				
2	Українська література				

*За весь період практики студент відвідує не менше 10 уроків учителів та практикантів, мінімальна кількість відвідування уроків учителів - 4.

**Учитель, який проводить урок.

План взаємовідвідування навчальних занять з української мови і літератури*

№	Предмет	Тема заняття	Практикант*	Учитель***	Дата	Клас
1	Українська мова					
2	Українська література					

*За весь період практики студент відвідує не менше 10 уроків учителів та практикантів, мінімальна кількість відвідування уроків учителів - 4.

**Практикант, який проводить урок.

***Учитель-предметник, у класі якого проведено урок.

План проведення навчальних занять з української мови і літератури*

№	Предмет	Тема заняття	Учитель**	Дата	Клас
1	Українська мова				
2	Українська література				
3					
4					

* Проводяться усі уроки за календарним плануванням вчителя у закріпленому класі впродовж 3 тижнів, мінімальна кількість проведених уроків - 12. Зменшення кількості уроків допустиме з огляду на навчання в умовах воєнного стану (відсутність запланованих уроків під час тривоги, об'єднання тем, навчання в змішаному форматі тощо). У випадках зменшеної кількості проведених уроків, збільшується обсяг інших складових практики.

**Учитель-предметник, у класі якого проведено урок

Календарно-тематичне планування уроків української мови*

Клас: _____

Учитель: _____

№	№ за КТП	Тема заняття	Дата	Прим.
1.				
2.				

* Подаються усі уроки за календарним плануванням вчителя у закріпленому класі на весь період практики (4 тижні)

Календарно-тематичне планування уроків української мови*

Клас: _____

Учитель: _____

№	№ за КТП	Тема заняття	Дата	Прим.
3.				
4.				

* Подаються усі уроки за календарним плануванням вчителя у закріпленому класі на весь період практики (4 тижні)

Розклад уроків вчителя-предметника

Учитель: _____

№	Час	Понеділок	Понеділок	Понеділок	Понеділок	Понеділок
1.	9.00-9.45	ба, 316*				
2.	9.55-10.40					
3.	10.50-11.35					
4.	11.40-12.25					
5.	13.45-14.30					
6.	14.40-15.25					
7.	15.30-16.15					

*клас, кабінет

Розклад уроків _____ класу

Учитель української мови: _____

Учитель української літератури: _____

Класний керівник: _____

№	Час	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця
1.	9.00-9.45	математика, 326*				
2.	9.55-10.40					
3.	10.50-11.35					
4.	14.40-15.25					
5.	15.30-16.15					

*предмет, кабінет

Рекомендації до оформлення результатів спостереження та аналізу уроку

**Аналіз навчального заняття з української мови/
літератури, проведеного**

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ учителя або студента-практиканта в орудному відмінку

Прізвище, ім'я, по батькові студента-практиканта, який відвідав заняття:

Дата _____, клас _____

Тема заняття. _____

Тип уроку: _____

Хронометраж:

1. Організаційний момент – 5 хв.
2. Актуалізація опорних знань – 10 хв.
3. Вивчення нового матеріалу – 10 хв.
4. Здоров'язберезувальні технології – 5 хв.
5. Закріплення нового матеріалу – 10 хв.
6. Підбиття підсумків уроку – 3 хв.
7. Домашнє завдання – 2 хв.

Аналіз

Схема 1

1. Тема уроку і його навчальна та виховна мета (як доведена до учнів).
2. Тип уроку і його структура. Час, що відводиться на окремі види навчальної роботи.
3. Організація опитування. Характер і послідовність запитань учителя. Як виправляються помилки у відповідях учнів, активність класу, прийоми активізації уваги та уваги учнів. Оцінка відповідей учнів та її мотивування.
4. Спосіб перевірки домашніх завдань (методика перевірки письмових робіт, характер помилок, їх аналіз та виправлення, оцінка виконаних робіт).
5. Вивчення нового матеріалу: наукова та методична чіткість (доступність) його, зв'язок викладеного матеріалу із сучасністю, відповідність методів до теми уроку, характеру матеріалу та розвитку учнів і логічність, чіткість, ясність викладу, висновків і формулювань, емоційність, образність, виразність мовлення вчителя, використання наочності, активність учнів, розвиток їх самостійності.
6. Організація закріплення вивченого матеріалу на уроці (що саме взято для закріплення), виконання вправ, запитання, практичні завдання (тести).
7. Домашнє завдання (характер завдань, відповідність до змісту уроку, посиленість завдань для учнів та його доступність).
8. Контакт учителя з учнями, Голос, манера, тон, педагогічний такт, стриманість, вимогливість, чуйність учителя, заходи впливу на учнів. Чи зроблено підсумок у кінці уроку?

9. Поведінка учнів на уроці. Інтерес, увага, старанність, дисципліна на уроці.
10. Використання наочності, підручників, посібників і новинок методичної літератури у проведенні уроку.

Загальний висновок

Схема 2

I. Цілеспрямованість заняття:	
визначити цілі заняття	
визначити тип і вид заняття	
встановити відповідність цілей заняття його місцю у тематичному циклі занять.	
II. Структура та зміст заняття:	
визначити ланцюжок навчальних ситуацій	
співвіднести послідовність етапів заняття з поставленими цілями	
дати детальну характеристику зафіксованих етапів заняття.	
A. Початок заняття:	
оцінити мотиваційний і навчальний потенціал початку заняття, його відповідність рівню підготовки студентів	
визначити використані прийоми, обґрунтувати їх відповідність поставленим цілям та ефективність	
охарактеризувати комунікативну поведінку викладача та студентів.	
B. Основна частина заняття (з урахуванням конкретних компонентів, включених до цього заняття):	
<i>а) вивчення нового навчального матеріалу:</i>	
оцінити вмотивованість і практичну спрямованість мовленнєвого матеріалу	
визначити використані методи й прийоми подачі матеріалу, їх відповідність етапам формування мовленнєвих навичок	
назвати використані прийоми поточного контролю на конкретному етапі та оцінити їх відповідність поставленим цілям	
охарактеризувати комунікативну поведінку викладача та активність студентів;	
<i>б) виконання практичних завдань:</i>	
визначити використані методи, прийоми, їх відповідність поставленим цілям;	
назвати типи і види вправ, використаних для формування мовленнєвих умінь і навичок, оцінити їх адекватність у практичних мовленнєвих ситуаціях;	
оцінити раціональність вибору типів і видів вправ, їх послідовності з урахуванням труднощів засвоєння мовного і мовленнєвого матеріалу студентами певної академічної групи;	
визначити види поточного контролю та їх адекватність поставленим цілям;	
оцінити комунікативну поведінку викладача та студентів;	

<i>V. Самостійна робота</i>	
визначити форми і види роботи, що сприяють розвитку самостійності учнів	
оцінити своєчасність і чіткість пояснення домашнього завдання, його посильність для учнів	
<i>Г. Завершення заняття:</i>	
які техніки формувального оцінювання застосовані, як учні залучені до підбиття підсумків	
оцінити об'єктивність і вмотивованість виставлених оцінок	
III. Результативність заняття:	
визначити ступінь успішності виконання плану заняття;	
встановити відповідність досягнутого на занятті рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь поставленим цілям;	
оцінити психологічний клімат на занятті, настрої і зацікавленість студентів.	
IV. Рекомендації щодо вдосконалення заняття:	
щодо вибору методів і прийомів взаємодії викладача і студентів на занятті;	
щодо забезпечення вмотивованості і комунікативної спрямованості вправ, у тому числі створення типових мовленнєвих ситуацій спілкування на занятті;	
щодо вибору режимів роботи студентів на занятті;	
щодо раціонального використання допоміжних засобів, у тому числі мультимедійних;	
щодо комунікативної поведінки викладача і студентів на занятті.	

Рекомендації до оформлення конспекту залікового уроку*

**Методична розробка навчального заняття з української мови/
літератури, проведеного**

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ студента-практиканта в орудному відмінку

Дата ____, клас _____

Учитель-предметник: _____

Тема заняття. _____

Тип уроку: _____

Освітні цілі: _____

Розвивальні цілі: _____

Виховні цілі: _____

Програма: _____

Підручник: _____

Обладнання: лише перелік (приклади додаються після опису перебігу уроку)

ПЛАН УРОКУ

етапи, компоненти (можна у вигляді складного плану), хронометраж обов'язково:

Варіант 1

I. Орієнтація, мотивація діяльності - 3 хв

II. Цілевизначення- 3 хв

III. Цілереалізація - 32 хв

- Актуалізація й корекція опорних знань - 7 хв
- Сприйняття й первинне усвідомлення навчального матеріалу, осмислення зв'язків і співвідношень в об'єктах вивчення - 10
- Фізкультпауза (Здоров'язберезувальні технології) – 5 хв.
- Узагальнення й систематизація знань, застосування їх у різних ситуаціях, наближених до життєвих - 10

IV. Рефлексивно-оцінювальний етап - 7 хв

- Підбиття підсумків уроку.
- Рефлексія. Цінування, оцінювання.
- Інструктаж до домашнього завдання.

Варіант 2

№	Етап, навчальна ситуація	Хронометраж	Прим.

ПЕРЕБІГ ЗАНЯТТЯ

конкретизований зміст роботи на кожному з етапів заняття

НАВЧАЛЬНА НАОЧНІСТЬ ТА ДИДАКТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Подаються зразки створених самостійно або авторських адаптованих до умов конкретного заняття навчально-методичних матеріалів, у тому числі подаються сторінки підручника, записи на дошці, учнівські роботи, результати формульованого оцінювання тощо.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

(у тому числі зазначаються джерела запозичених методичних матеріалів)

1. ...
2. ...

САМОАНАЛІЗ УРОКУ

1. Стисла характеристика пізнавальних можливостей учнів (загальна характеристика дисциплінованості й організованості учнів конкретного класу).
2. Характеристика ступеня складності конкретного навчального матеріалу для дітей.
3. Обґрунтування мети і завдань уроку, типу і структури уроку.
4. Підготовка основної частини уроку (зокрема обладнання, ТЗН, наочності).
5. Обґрунтування підбору визначених методів і форм організації учнів на уроці.
6. Чого вдалося досягнути на уроці.
7. Невдачі на уроці та їх причини.
8. Загальна самооцінка уроку (задоволення або незадоволення уроком).

*Рекомендації: методична розробка плану-конспекту уроку має містити:
тему уроку;
освітні, виховні та розвивальні цілі уроку;
обладнання уроку;
схематичний план уроку (зазначення етапів і компонентів уроку) і хронометраж (чіткий розподіл часу на кожен структурний елемент уроку);
детально описаний хід уроку;
конкретизований зміст роботи на кожному з етапів уроку;
навчальну наочність, використання якої сприятиме кращому засвоєнню навчального матеріалу;
укладений список використаної літератури та посилання на неї в тексті роботи.

Схема методичної розробки позакласного виховного заходу, що проводиться рідною (українською) мовою

Захід

проведено студентом-практикантом _____ групи
_____ факультету

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

в класі _____ «____» _____ 202__ р.

I. Загальна характеристика заходу

1. Форма організації заходу (бесіда, диспут, екскурсія тощо).
2. Тема заходу.
3. Місце проведення заходу і його тривалість.
4. Обґрунтування необхідності проведення цього заходу, виходячи з особливостей віку, зацікавленості учнів, рівня їх розвитку та вихованості, можливостей студента-практиканта, умов роботи.
5. Виховна мета.
6. Оформлення виховного заходу (оголошення, відповідне оформлення приміщення тощо).
7. Обладнання (технічні засоби, наочність).
8. Методичне оснащення (використана література, методичні розробки тощо).

II. План підготовки виховного заходу

1. Попередні бесіди з класним керівником.
2. Виявлення інтересу та можливостей класу, визначення теми виховного заходу та форми його проведення.
3. Створення активу учнів з підготовки та проведення заходу.
4. Оформлення сценарію виховного заходу.

III. План проведення виховного заходу

IV. Аналіз проведеного заходу

Аналіз досягнення цілей заходу за такими критеріями:

- а) рівень зацікавленості учасників проведеним заходом;
- б) рівень і характер активності, відповідальності і самостійності учасників у процесі підготовки та проведення заходу.
- в) рівень емоційного впливу заходу;
- г) адекватність форми, змісту та методів, що використовувались при проведенні заходу, цілям і завданням, що були поставлені;
- д) рівень емоційного настрою та психологічні особливості студента-практиканта до проведення наміченого заходу;
- е) аналіз упущень, недоліків, їх причини та шляхи усунення в подальшій роботі.

Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики особистості учня

1. Загальні відомості

Прізвище та ім'я учня / учениці. Вік. Клас. Стан здоров'я. Загальний фізичний розвиток. Умови життя в сім'ї. Коло друзів, знайомих поза школою.

2. Взаємостосунки з колективом класу та вчителями.

- Психологічний статус у колективі. Усвідомлення свого статусу.
- Характер стосунків із однокласниками. Із ким товаришує і чому. Із ким конфліктує і з якої причини. Як складаються стосунки із учнями протилежної статі.
- Чи цінує своє перебування і навчання в цій школі, в колективі свого класу, що саме ціную. Стосунки, що склалися між учнем і класним керівником, учителями-предметниками (чи є контакт, чи любить, поважає їх).

3. Особливості темпераменту та характеру.

- Яскраво виражені позитивні та негативні риси характеру. Вольові якості.
- Тип і особливості темпераменту, його прояви в різних сферах діяльності учня.
- Переважаючий настрій, причини змін настрою.

4. Навчальна діяльність.

Успішність з різних предметів. Загальний розумовий розвиток. Кругозір, начитаність.

Педагогічні особливості, що проявляються у процесі навчання:

- а) особливості уваги (зосередженість, сталість, розсіяність);
- б) особливості сприймання та швидкість сприймання;
- в) рівень і характер розвитку мимовільного та довільного запам'ятовування (заучує механічно чи осмислено; чи володіє раціональними прийомами запам'ятовування, швидкість і міцність запам'ятовування, легкість відтворення, індивідуальні особливості пам'яті);
- г) розвиток мислення (уміння виділяти основне, уміння порівнювати, узагальнювати, робити самостійні висновки, швидко знаходити шляхи розв'язання; рівень засвоєння загальних та абстрактних понять);

д) розвиток уяви (багатство відтворювальної та творчої уяви в різних видах навчальної діяльності та мовленні).

Наявність інтересу до навчання, спрямування інтересу. Старанність і наполегливість у навчанні. Уміння вчитися (дотримання режиму дня, організованість, вміння самостійно працювати з книгою, контролювати себе, складати конспекти тощо).

Рівень розвитку культури мовлення.

Мотиви навчання.

5. Ставлення до праці.

Любить чи не любить працювати. Який вид праці є найбільш привабливим для учня / учениці? Чи поважає людей праці та результати чужої праці.

Які має трудові навички та уміння. Організованість, дисциплінованість у праці.

6. Спрямованість особистості учня та спеціальні здібності.

Перелік інтересів, їх характер, глибина та активність.

Ідеали, ціннісні орієнтири та життєві плани.

Чи є в учня / учениці здібності до тієї чи тієї діяльності. У чому виявляється та яким чином розкриваються.

7. Загальні психолого-педагогічні висновки.

Визначення найважливіших психолого-педагогічних завдань, які стоять у виховній роботі з конкретним учнем / ученицею.

Рекомендації щодо шляхів подальшої роботи з учнем / ученицею.

Схема звіту групового методиста про результати практики студентів

_____ групи _____ курсу факультету _____
ЗЗСО № _____ м. _____

Груповий методист _____

Керівник практики з психолого-педагогічних аспектів _____

1. Кількісні результати педагогічної практики.

Прізвище, ім'я та по батькові студента	Оцінка за національною шкалою та системою ЄКТС	Кількість уроків, проведених студентом	Кількість проведених позакласних виховних заходів	Кількість уроків та позакласних заходів, відвіданих керівником	Кількість індивідуальних консультацій з керівником практики	Кількість групових консультацій, методичних семінарів
1	2	3	4	5	6	7

2. Трудова дисципліна студентів у період навчальної педагогічної практики, ставлення до майбутньої професії. Прізвище та ініціали студентів, які приступили до педагогічної практики із запізненням (вказати причину), які не виконали програму навчальної педагогічної практики (вказати причину невиконання).

3. Якість проведення початкового, основного і завершального етапів навчальної педагогічної практики.

4. Проведення методичного семінару з методики навчання української мови і літератури (тематика, ефективність).

5. Висновки групового методиста про роботу студентів-практикантів.

6. Види роботи методиста зі студентами-практикантами, індивідуальна робота з ними, проведення спеціальних заходів, спрямованих на покращення навчальної педагогічної практики та усунення недоліків.

7. Загальна оцінка організації та проведення навчальної педагогічної практики з української мови і літератури. Недоліки та пропозиції щодо усунення недоліків організації навчальної педагогічної практики з української мови і літератури.

Дата

підпис групового методиста

**Схема звіту
керівника практики з психолого-педагогічних аспектів**

Керівник практики _____

ЗЗСО № _____

Група _____, факультет _____

1. Організаційна робота керівника педагогічної практики щодо її проведення в школі (початок, хід, завершення практики).
2. Форми роботи керівника зі студентами.
3. Загальна характеристика психолого-педагогічної підготовки студентів.
4. Позакласна виховна робота (тематика заходів, кращі з них, прізвища студентів).
5. Тематика методичних семінарів (прізвища студентів, які брали активну участь у семінарах, теми їх доповідей).
6. Дії студентів, що сприяли встановленню контакту з учнями. Назвати чинники, які ускладнювали встановлення контакту студентів з учнями.
7. Науково-дослідницька робота студентів-практикантів (актуальність, ефективність, якість проведених досліджень та їх результативність).
8. Кращі та недостатньо підготовлені студенти з психолого-педагогічних аспектів практики.
9. Прізвища студентів, які не виконали в повному обсязі програму педпрактики (вказати причини).
10. Пропозиції щодо вдосконалення педпрактики.

Дата

*підпис керівника практики
з психолого-педагогічних аспектів*